

Президент Європейської Ради Д. Туск називає домовленості «Мінськ-2» дуже ризикованими для України та Європи, бо, на його думку, це «не є мирний договір зі зрозумілими правилами». Водночас називає їх також «некомфортними для Росії», бо «нормандський формат відповідав проханню української сторони, для якої переговори за такою формулою – найкраща опція: «Україна не мала б шансів під час перманентного гарячого конфлікту з сепаратистами, тобто проти Росії, Мінськ дає Україні час. Можливо, час на підготовку до тривалого конфлікту» [10]. Дійсно, попри проблеми, пов'язані з Мінськими домовленостями, слід визнати, що в реаліях, які були напередодні зустрічі в «нормандському форматі», якби перемир'я не було укладено на тих умовах, на яких їх підписали 12 лютого 2015 року, Україна могла б зазнати значно більших втрат, а російські війська та незаконні збройні формування могли просунутися ще далі вглиб Донбасу.

Література:

1. Василенко В. Війна 2014 року: спроба системного аналізу / В. Василенко. // Український тиждень. – 2014. – №42. – С. 27–42.
2. Рахманин С. И вечный «Минск»... / С. Рахманин. // Зеркало недели. – 2015. – 21 марта. – С. 2.
3. Шеремет П. Про змову, умиротворення агресора і Порошенка / П. Шеремет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/articles/2014/09/19/7038345/view_print/
4. РФ зобов'язалася вивести бойовиків з України в обмін на перевибори і амністію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/news/2014/09/7/7036986/view_print/
5. Мінський меморандум: бойовики мають відвести Гради, Урагани і Торнадо [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/news/2014/09/20/7038395/view_print/
6. Казанський Д. Колочий дріт як реальність / Д. Казанський. // Український тиждень. – 2014. – № 37. – С. 4–5.
7. Силина Т. Война за мир / Т. Силина. // Зеркало недели. – 2015. – 7 лютого. – С. 2.
8. Крамар О. Між декларацією та дійсністю: Чого очікувати від «Мінська-2» / О. Крамар. // Український тиждень. – 2015. – № 7. – С. 8–11.
9. Коваленко О. Мінські домовленості. Три місяці – чи є результат? / О. Коваленко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravda.com.ua/articles/2015/05/15/7068000/view_print/
10. Козловський І. Дональд Туск: Мінські домовленості дуже ризиковані / І. Козловський. // Голос України. – 2015. – 17 березня. – С. 5.

Соломенна Т. В.

ОНОВЛЕНА ПОЛІТИКА СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Польсько-шведська ініціатива посилення Європейської політики сусідства, оформлена Празьким самітом ЄС 7 травня 2009 року, започаткувала Східне партнерство. Це поглиблене співробітництво країн ЄС з шістьма колишніми радянськими республіками: Азербайджаном, Білоруссю, Вірменією, Грузією, Молдовою та Україною. Її основними цілями було оновлення правової бази двосторонніх відносин, а саме заміни Угоди про партнерство та співробітництво на Угоду про асоціацію; створення зони вільної торгівлі, тобто посилення економічної інтеграції

та лібералізація візового режиму.

Таке співробітництво було вирішено реалізовувати на чотирьох тематичних платформах: демократія, належне врядування та стабільність; економічна інтеграція; енергетична безпека та людські контакти. Передбачено було й форми співпраці: неформальний діалог – зустрічі міністрів закордонних справ та інших галузевих міністрів та єврокомісарів; форум громадянського суспільства – було створено шість Національних платформ; парламентська установа – ЄВРОНЕСТ за участю десяти депутатів Європейського парламенту та по десять депутатів від шести країн-учасниць відповідно.

Зустрічі на найвищому рівні в форматі Східного партнерства відбуваються раз на два роки. На сьогодні їх відбулося чотири. Перший – Установчий саміт, на якому було окреслено формат та зміст подальшої роботи, відбувся 7 травня 2009 року у Празі. Другий – 29-30 вересня 2011 року у Варшаві, на якому було схвалено принцип співпраці в Східному партнерстві «більше за більше». 28-29 листопада 2013 року у Вільнюсі на третьому саміті Східного партнерства так і не відбулося підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а було парафоровано аналогічні Угоди з Грузією та Молдовою. Вагомим, проте менш помітним наслідком цієї зустрічі стала переорієнтація Вірменії на партнерство з Російською Федерацією з приєднанням до Митного Союзу.

Четвертий саміт 21-22 травня 2015 року в Ризі відбувається в іншій геополітичній ситуації, яка оформилася за останній рік. Саме українська криза стала головним мотиватором зміни позицій країн-учасниць співробітництва в межах Східного партнерства.

Політичні реалії, трансформувавши відносини між ЄС та Росією та країнами Східного партнерства, вимагають перегляду та уточнення Європейської політики сусідства. Тому Європейська комісія в березні 2015 року звернулася до усіх зацікавлених сторін з пропозицією поділитися власним баченням та висловити побажання щодо оновлення формату багатосторонньої співпраці в межах політики сусідства.

Урядовий офіс з питань європейської інтеграції за участю експертів, представників влади та неурядових організацій представив «Оновлений зміст Європейської політики сусідства (політика Східного партнерства): очікування України [1]. В цьому документі акцентовано основні моменти, зміни позицій держав-учасниць щодо подальшої співпраці з ЄС; визначено пріоритетні задачі для України в рамках цієї співпраці та названо проблеми, які потребують додаткової підтримки з боку європейських партнерів. Актуалізація перегляду Європейської політики сусідства, викликана зміною геополітичної ситуації, поділяється та підтримується українською стороною.

Український варіант пропозицій пропонує переглянути співробітництво, враховуючи цілі та глибину співпраці з ЄС шести пострадянських республік. Україна, Грузія, Молдова – це трійка держав, що підписали Угоди про асоціацію, прагнуть інтенсифікації та поглиблення контактів з ЄС з запровадженням критеріїв/індикаторів моніторингу щодо оцінок якісних переходів інтеграційний процесів, включаючи перспективи членства.

Переорієнтація позиції Вірменії та непрості контакти з офіційною владою Білорусі продемонстрували необхідність змістовного перегляду взаємин, виходячи з національних інтересів усіх учасників цієї взаємодії. Проте Азербайджан, який

навіть не вів перемовин щодо асоціації, продовжує діалог з ЄС за усіма напрямками. Основним пріоритетом двосторонніх відносин, безумовно, виступає енергетика. Це той спільний знаменник, який робить співробітництво взаємовигідним та дозволить Баку утримувати бажаний геополітичний баланс у відносинах з Москвою та Брюсселем.

Різна мотивація країн-учасниць Східного партнерства щодо ЄС, яка вже стала предметом досліджень [2], спрямувала українську ініціативу на підтримку принципів «більше за більше» та диференціації, враховуючи національні інтереси кожної держави. Також Україна пропонує посилити роль Вишеградської четвірки та країн Балтії в подальшому розвитку Східного партнерства, запровадивши механізм системної передачі їхнього досвіду як найбільш адаптивного для України.

Актуальна проблема лібералізації візового режиму між Україною та ЄС має вирішитися до кінця 2015 року [3], хоча більш оптимістичний сценарій не реалізувався через недоопрацювання певних питань українською стороною [4]. Отримання спрощеного режиму перетину кордону має сприяти поліпшенню взаємин та активізації співпраці України з європейським партнерами.

Загальне побажання українського бачення оновленого змісту Східного партнерства полягає в розширенні кількісної та якісної взаємодії, що сприятиме більш конструктивному партнерству та успішності трансформації українського суспільства для реалізації європейської перспективи. Врахування ідей, побажань та пропозицій всіх учасників Європейської політики сусідства дозволить сформулювати більш актуальний формат взаємовигідної співпраці її учасників в майбутньому.

Література:

1. Оновлення змісту Європейської політики сусідства: очікування України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fart_id=224168250&cat_id=223345569

2. The new publication of EaP Index 2014 issued // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eap-index.eu/node/393>; Романюк Н. «Східне партнерство» як інструмент посилення інтеграційних процесів у Європі / Н. Романюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrpolnauka.wordpress.com/2014/01/06/східне-партнерство-як-інструмент-п/>

3. В Еврокомиссии верят в выполнение Киевом всех требований для введения ЕС безвизового режима в этом году // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rus.newsru.ua/ukraine/18may2015/veryat.html>

http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247521935&cat_id=244274160

4. Геращенко: Украина выполнила лишь две позиции из плана по либерализации визового режима с ЕС // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rus.newsru.ua/ukraine/13may2015/visasf.html>

Секція «Нова та новітня історія України» **Секция «Новая и новейшая история Украины»**

Булгакова В. А.

КАРАЛЬНА ПОЛІТИКА УРЯДІВ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ НА ТЕРИТОРІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧНИНИ 1930-ГО РОКУ